

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство породице, омладине и спорта

**ПОРОДИЦА У ПРОПИСИМА РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ**

ЗА ПОТПУНУ ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ!

Визија породице у Републици Српској

Република Српска организована је тако да путем својих надлежних институција породици обезбјеђује основну социјалну сигурност, задовољавање социјалних потреба, поуздан ослонац у опстајању, трајању, вршењу функција, те побољшању квалитета живота њених чланова, као и бољи амбијент за одрастање дјеце и дјечији развој, усклађивање професионалног и породичног живота и лакше и успјешније савладавање проблема који је погађају.

Породицу као најзначајнију социјалну групу и темељ сваког друштва, знатно су угрозиле и помјериле јој темељне вриједности неповољне социјалне и друштвене околности с којима се суочавало наше друштво у посљедњих 30-ак година.

Влада Републике Српске, ресорна министарства, надлежне институције, али и невладине организације чине напор да помогну и пруже различите облике подршке дјечи и породици.

Министарство породице, омладине и спорта које ради на промовисању породичних вриједности и одговорног родитељства, припремило је брошуру „Породица у прописима Републике Српске“ која представља преглед права усмјерених ка подршци породици, а која су регулисана законима и правним прописима Републике Српске.

Правни положај породице у Републици Српској

Породица, мајка и дијете имају посебну заштиту. Брак и односи у браку и породици уређују се законом. Право је човјека да слободно одлучује о рађању дјеце. Родитељи имају право и дужност да се старају о подизању и васпитању своје дјеце. Дјеца су дужна да се старају о својим родитељима којима је потребна помоћ. Дјеца рођена ван брака имају једнака права и дужности као и дјеца рођена у браку. Малољетници о којима се родитељи не старају, као и лица која нису у могућности да се сама старају о себи и заштити својих права и интереса, имају посебну заштиту. (Устав Републике Српске, дио Људска права и слободе, члан 36.).

Породица се у Републици Српској дефинише као „животна заједница родитеља и дјеце и других сродника“ (члан 2. Породичног закона).

Право да се слободно донесе одлука о заснивању брака, о заснивању породице, рађању дјеце, права и дужности родитеља и дјеце једних према другима, те стварање републичких институција за породицу (пружање услуга и заштите породици), регулисана су законским одредбама и гарантују се сваком грађанину/ки Републике Српске.

Актуелни прописи Републике Српске у функцији подршке породици

Област заштите и подршке породици у Републици Српској уређена је у неколико система друштвеног дјеловања. Поред **Породичног закона** („Службени гласник Републике Српске“, број 17/23), којим се дефинише општи појам породице и регулишу питања која произилазе из породичних односа (закључење брака, лична права и дужности брачних супружника, престанак брака, односи родитеља и дјетета и других сродника, усвојење, старатељство, издржавање, имовинско-правни односи између брачних супружника, ванбрачних партнера и других сродника и одређени облици правне заштите породице), питањима породице и системске подршке породици директно и индиректно баве се и други закони. Најбројније активности у овој области остварују се у систему дјечије, породичне и социјалне заштите, систему здравствене заштите и систему васпитања и образовања.

Права из области дјечије заштите

Закон о дјечијој заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 114/17, 122/18, 107/19 и 119/21) уређује материјалну подршку породицима са дјецом, на простору Републике Српске, која произилази из пронаталитетне и социјалне политике. Права из дјечије заштите према овом закону су:

- **помоћ за опрему новорођенчета**

Право на помоћ за опрему новорођенчета је право које родитељи, са пребивалиштем у Републици Српској, остварују за свако новорођенче без обзира на ред рођења дјетета и имовински статус породице. Ово право реализује се у новчаном облику у износу од 500 КМ. Захтјев за остваривање права се, уз потребну документацију и на прописаним обрасцима, подноси у пословници ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште. Захтјев се подноси у року од годину дана од дана рођења дјетета.

- **матерински додатак**

Право на матерински додатак у износу од 405 КМ имају незапослене мајке у трајању од 12 мјесеци, а за близанце и свако треће и наредно дијете у трајању од 18 мјесеци. Ово право остварују незапослене мајке које имају пребивалиште у Републици Српској најмање годину дана прије рођења дјетета. Захтјев за остваривање права се, уз потребну

документацију и на прописаном обрасцу подноси се у року од 90 дана од дана рођења дјетета. Захтјев за остваривање права подноси се пословници ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште.

• **додатак на дјецу**

Право на додатак на дјецу се, под условима прописаним Законом, остварује за прво, друго, треће и четврто дијете у породици. Право на додатак на дјецу припада дјечи до навршених 15 година ако се редовно школују. Право на додатак на дјецу припада дјетету под старатељством, без родитељског старања независно од материјалног положаја, а најдуже до навршених 18 година. Независно од материјалног положаја и без обзира на ред рођења дјетета, право на додатак на дјецу се остварује и за дијете које остварује право на додатак за помоћ и његу другог лица у смислу закона којим се прописује област социјалне заштите, до навршених 18 година, а уколико је на редовном школовању најдуже до 26 година живота. Такође, право на додатак на дјецу остварује се за дијете узраста до три године без обзира на ред рођења и материјални положај породице уколико је дјетету, према налазу овлашћеног доктора медицине, потребна појачана њега. Висина права на додатак на дјецу за прво, друго и четврто дијете је у износу од 18% од основице, за треће дијете у износу од 26% од основице, а за дјецу осјетљиве категорије у износу од 32% од основице. Захтјев за остваривање права на додатак на дјецу и преиспитивање услова за остваривање истог, уз потребну документацију, подноси се на прописаном обрасцу. Захтјев за остваривање права подноси се пословници ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште.

• **рефундација накнаде плате током коришћења породичног одсуства**

У Републици Српској је дужина плаћеног породичног одсуства за прво двоје дјеце 12 мјесеци, а за близанце, треће и свако наредно дијете 18 мјесеци. Током овог периода добија се плата једнака плати

прије одласка на породично одсуство, а захтјеве за рефундацију накнаде плате подносе послодавци Јавном фонду за дјечију заштиту.

- *рефундација накнаде плате током рада са половином пуног радног времена ради појачане њега дјетета до три године*

Један од запослених родитеља, односно усвојилац или лице коме је надлежни орган старатељства повјерио дијете на заштиту и васпитање, има право на рад са половином пуног радног времена ради појачане њега дјетета до три године живота (уколико је дјетету, према налазу овлашћеног доктора медицине, потребна појачана њега). Накнаду плате родитељу обезбјеђује Јавни фонд за дјечију заштиту по захтјеву за рефундацију који подноси послодавац.

- *рефундација накнаде плате током рада са половином пуног радног времена ради појачане њега и бриге о дјетету са сметњама у развоју*

Ово право има социјално-заштитни карактер у смислу подршке породици у остваривању њене заштитне функције. Накнаду плате родитељу, односно усвојоцу или лицу коме је надлежни орган старатељства повјерио дијете на заштиту и васпитање, обезбјеђује Јавни фонд за дјечију заштиту по захтјеву за рефундацију који подноси послодавац.

- *задовољавање развојних потреба дјеце*

Право које се односи на задовољавање развојних потреба дјеце реализује се пружањем услуга дјечи кроз одговарајуће пројекте утврђене програмом ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту крајњим корисницима. Захтјев се подноси пословници ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште.

- *пронаталитетна накнада за трећерођено и четворођено дијете*

Право на пронаталитетну накнаду остварује мајка приликом рођења трећег и четвртог дјетета, која има пребивалиште у Републици Српској

најмање годину дана прије рођења дјетета. Ово право исплаћује се у једнократном износу од 600KM за трећерођено дијете и у износу од 450KM за четворођено дијете. Захтјев за остваривање права се, уз потребну документацију и на прописаном обрасцу подноси се у року од годину дана од дана рођења дјетета. Захтјев за остваривање права подноси се пословници ЈУ Јавног фонда за дјечију заштиту на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште.

· ***Накнада родитељу-његоватељу или његоватељу***

Ово право може да оствари родитељ дјетета са сметњама у развоју најдуже до навршене 30. године живота дјетета, које: има трајно оштећење или обољење због којих је потпуно зависно од помоћи и њега другог лица при задовољавању основних животних потреба, са процентом тјелесног оштећења од 100%; има потребу за посебном његом на основу налаза и мишљења стручне комисије, у складу са законом о дјечијој заштити и законом који усклађује област социјалне заштите, није у могућности да се оспособљава за рад у струци кроз наставак школовања, не остварује право на смјештај у установу социјалне заштите, здравствену установу или није остварило право на збрињавање у хранитељску породицу, нити остварује право на дневно збрињавање, у складу са законом којим се уређује област социјалне заштите.

Родитељ-његоватељ ово право може остварити ако није старији од 65 година и ако је незапослено лице, здравствено способан да пружи посебну његу дјетету са сметњама у развоју, затим да је према мишљењу органа старатељства подобан за пружање посебне његе дјетету, те остале услове прописане Законом.

Висина накнаде за родитеља-његоватеља или његоватеља утврђује се у износу од 100% најниже плате у Републици у претходној години.

Права из области социјалне заштите

Закон о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 37/12, 90/16, 94/19 и 42/20) уређује област социјалнозаштитне подршке породици и њеним члановима, условљене стањем социјалне потребе и ризицима

социјалне искључености. Права из области социјалне заштите су: *новчана помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, подршка у изједначавању могућности дјеце и омладине са сметњама у развоју, смјештај у установу, збрињавање у хранитељску породицу, помоћ и њега у кући, дневно збрињавање, једнократна новчана помоћ и савјетовање*. Захтјеви за кориштење ових права подnose се у центрима за социјални рад/службама социјалне заштите у мјесту пребивалишта корисника.

Права из области здравствене заштите

Закон о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 57/22) уређује област пружања здравствене заштите грађанима на три нивоа услуга, од којих примарни ниво, заснован на концепту породичне медицине, представља основу обезбјеђења здравствене заштите породице.

Друштвена брига за здравље грађана на нивоу Републике остварује се обезбјеђењем здравствене заштите популационим и нозолошким групама од посебног социјално-медицинског значаја, као што су, између осталих: дјеца до навршене 18. године, школска дјеца и студенти до краја школовања, а најкасније до 26. године, жене у процесу у вези са планирањем породице, у току трудноће, порођаја и материнства до 12 мјесеци после порођаја, односно за близанце, или треће и свако наредно дијете до 18 мјесеци после порођаја, лица старија од 65 година, лица са инвалидитетом, лица без прихода и други.

Законом о обавезном здравственом осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/22 и 132/22) уређује се систем обавезног здравственог осигурања, као и друга питања од значаја за обавезно здравствено осигурање у Републици Српској. Овим законом уређује се *право на здравствену заштиту и право на накнаде за вријеме привремене спријечености за рад*.

Овај Закон, између осталог, прописује обавезну здравствену заштиту дјеце до навршених 18 година живота, школске дјеце и студената до краја школовања, а најкасније до 26. године живота, као и цјелокупну заштиту жене у вези са планирањем породице, током трудноће, порођаја и за вријеме материнства до 12 мјесеци после порођаја, односно до 18. мјесеци за близанце, треће

или свако naredно дијете, лица старијих од 65 година, лица са инвалидитетом и др. Ове категорије су ослобођене плаћања партиципације.

Овим Законом посебно је прописана здравствена заштита у планирању породице, која обухвата прегледе и лијечење у вези са: планирањем трудноће, трудноћом и стањима која могу да изазову компликацију трудноће; дијагностиком и лијечењем неплодности; прекидом трудноће из медицинских разлога; порођајем у здравственој установи и болничким лијечењем када је лијечење медицински неопходно; бабинском његом породиље и новорођенчета.

Овим законом прописано је да је основ за обрачун накнаде плате у случају болести или компликације у вези са одржавањем трудноће која је утврђена налазом и мишљењем доктора медицине специјалисте гинекологије и акушерства – 100% плате.

Закон прописује и да Фонд здравственог осигурања Републике Српске доноси Програм за обезбјеђивање биомедицински потпомогнуте оплодње, која обухвата успостављање медицинске индикације, поступак стимулације (терапија) и поступке у складу са прописом којим се уређује биомедицински потпомогнута оплодња. Овај програм дефинише финансирање биомедицински потпомогнуте оплодње према годинама живота жене, цијену поступка, обим финансирања, односно висину доплате и друга питања од значаја за обезбјеђивање биомедицински потпомогнуте оплодње. Биомедицинска потпомогнута оплодња обезбјеђује се у здравственој установи у Републици Српској, са којом Фонд има закључен уговор, а изузетно, након финансирања два неуспјела покушаја, може се финансирати још један покушај и у здравственој установи изван Републике Српске.

Фонд здравственог осигурања утврђује и Програм којим се утврђују индикације и начин остваривања права на дијагностичку процедуру неинвазивног пренаталног тестирања из крви труднице.

Породичноправна заштита

Поред Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“, број 17/23) којима се дефинише општи појам породице и регулишу питања која произилазе из породичних односа, спровођењем мјера породичноправне

заштите настоји се обезбиједити правна и стручна заштита чланова породице када дође до нарушавања породичних односа или када је, ради рјешавања поремећених породичних односа, неопходна подршка институција система. Развод брака, насиље у породици, збрињавање дјеце без родитељског старања, заштита имовине чланова породице, друштвено неприхватљиво понашање дјеце, заштита права дјетета, надзор над родитељским правом, старатељство, усвојење, издржавање чланова породице и слично, најпрепознатљивије су области дјеловања служби породичноправне заштите. У Републици Српској, породичноправну заштиту спроводе судови и центри за социјални рад.

Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ („Службени гласник Републике Српске“, број 67/20) уређује право на бесплатну правну помоћ физичком лицу које према свом имовинском стању није у могућности да оствари своје право пред судом или другим органима без штете по нужно издржавање себе и своје породице. Овим законом прописано је и да право на бесплатну правну помоћ, без обзира на утврђене финансијске критеријуме, између осталих, имају дјеца у поступку остваривања права на законско издржавање и дјеца о чијим се правима, обавезама или интересима заснованим на закону одлучује у поступку пред судом, другим државним органом, односно јавном установом, дјеца без родитељског старања, лица са четворо и више дјеце, све док су дјеца на редовном школовању и др.

Закон о подршци незапосленом родитељу четворо и више дјеце у Републици Српској

Законом о подршци незапосленом родитељу четворо и више дјеце у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 132/23) уређен је посебан начин подршке незапосленом родитељу четворо и више дјеце у Републици Српској, која се остварује признавањем права на новчано примање и припадајуће доприносе, услови за признавање права и висина новчаног примања и припадајућих доприноса, услови за признавање права и висина новчаног примања, поступак за остваривање права и др. Циљ овог Закона је подршка Републике Српске родитељима четворо и више дјеце, чиме се доприноси побољшању материјалног статуса њихове породице. Право на

новчано примање и припадајуће доприносе, по условима прописаним овим законом, има један од родитеља четворо и више дјеце, као и запослени самохрани родитељ, те у нарочито оправданим случајевима старатељ са којим четворо или више дјеце живе у заједничком домаћинству. Захтјев за остваривање овог права подноси се код Министарства породице, омладине и спорта.

Заштита од насиља у породици

Закон о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19) уређује област заштите од насиља у породици или породичној заједници, те утврђује права и мјере помоћи, подршке и заштите жртава породичног насиља. Основни циљ овог закона је заштита жртава насиља у породици, спречавањем и сузбијањем насиља у породици, којим се крше Уставом и законима загарантована основна људска права и слободе. Насиље у породици, у смислу овог закона, постоји уколико постоји основ сумње да је члан породице или породичне заједнице извршио радње физичког, сексуалног, психичког и/или економског насиља, као и пријетње које изазивају страх од физичке, сексуалне, психичке и/или економске штете код другог члана породице или породичне заједнице. Подршку и помоћ жртви у случају насиља у породици пружају надлежни органи и установе (полиција, тужилаштво, центри за социјални рад/службе социјалне заштите, здравствене и образовне установе и надлежни суд). Жртве насиља у породици имају право и на бесплатну правну помоћ, као и збрињавање у сигурне куће. У случају насиља у породици жртве помоћ могу потражити и путем **СОС телефонске линије – 1264**.

Права из области рада и заштите на раду

Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/16, 66/18 и 119/21) уређује област радних односа из којих произилазе различите мјере подршке запосленим члановима породице, као што су: *забрана дискриминације, посебна заштита жене и материнства, породилшко одсуство, привремена спријеченост за рад, заштита жена и дјеце у процесу рада и др.*

- Постојеће законске одредбе гарантују висок степен усклађености обавеза према породици и раду. Овим законом је прописано да *жена*

– мајка стиче право на пензију за једну годину мање стажа осигурања за свако рођено дијете у односу на услове за стицање права на пензију уређене Законом о пензијско-инвалидском осигурању.

- Законом о раду прописује се да за вријеме трудноће, порођаја и њега дјетета *жена има право на породилско одсуство у трајању од годину дана непрекидно, а за близанце и свако треће и наредно дијете у трајању од 18 мјесеци непрекидно*. На основу захтјева жене и препоруке овлашћеног доктора медицине, жена може почети са коришћењем породилског одсуства 28 дана прије дана порођаја.
- Родитељи дјетета могу се споразумјети да одсуство, након истека 60 дана од дана рођења дјетета, умјесто мајке *настави да користи запослени отац дјетета*.
- Жена може, на сопствени захтјев, уз сагласност послодавца, почети да ради и прије истека породилског одсуства, али не прије него што протекне 60 дана од дана порођаја. У том случају *жена има право да за вријеме радног дана, поред дневног одмора, користи још 60 минута одсуства с рада ради дојења дјетета*.

Закон о раду такође предвиђа да радник има право да, уз накнаду плате, одсуствује с посла између осталог и у случајевима: ступања у брак, рођења дјетета, теже болести или смрти члана породице.

Права из области пензијско-инвалидског осигурања

Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 134/11, 82/13, 103/15, 111/21, 15/22, 132/22 и 43/23) уређује обезбјеђивање *права осигураника у случају старости и инвалидности, а у случају смрти осигураника, односно корисника пензије право се обезбјеђује члановима њихових породица*. У структури корисника пензија, готово једна трећина њих су они који уживају породичне пензије. Право на ову врсту пензије имају чланови породице после смрти корисника пензије, под различитим условима. Супружници могу да остваре право на породичну пензију када наврше прописане године живота, док дјеца имају право на породичну пензију, ако испуњавају законом прописане услове.

Подршка породици у складу са Законом о локалној самоуправи

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16, 36/19 и 61/21) прописано је да општина, као основна територијална јединица локалне самоуправе, има изворне (самосталне) надлежности, садржане у овом закону, као и пренесене надлежности које јој се повјеравају другим законима. Изворне (самосталне) надлежности општина на пружању услуга обухватају, између осталог: обављање специфичних функција у области образовања, здравства и социјалне заштите. Овим законом прописано је да јединице локалне самоуправе имају надлежност да обезбјеђују: услове за боравак дјеце у предшколској установи, предшколско васпитање и образовање, превентивну здравствену заштиту дјеце предшколског узраста, боравак дјеце у предшколским установама у складу са законом, регресирање трошкова боравка дјеце у предшколским установама, одмор и рекреацију дјеце. Такође, јединица локалне самоуправе обезбјеђује услове за одржавање, изградњу, доградњу и опремање објеката установа друштвене бриге о дјечи и омладини чији је оснивач, и услове за рад тих установа, којима се обезбјеђује остваривање права у овој области из надлежности општине/града.

Подршка породици кроз васпитно-образовни систем

Закон о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 79/15, 63/20 и 64/22) уређује предшколско васпитање и образовање којим се, између осталог обезбјеђује, подршка породици.

Предшколске установе представљају посебно важне установе за подршку породици и родитељству јер треба да ускладе рад и родитељство, да пруже подршку у остваривању васпитно-образовне, заштитне и социјалне функције породице да, у питањима из свог дјелокруга рада, буду ослонац породицама у остваривању сложене родитељске улоге и да омогуће дјечи задовољавање њихових развојних потреба.

Боравак дјеце у предшколским установама остварује се у различитом трајању, зависно од потреба дјеце, родитеља и локалне заједнице: у цијелодневном трајању – до 12 часова дневно, у полудневном трајању – до шест часова дневно.

Васпитање и образовање дјеце са сметњама у развоју у предшколским установама спроводи се тако да организација рада предшколске установе

осигурава њихово укључивање у васпитно-образовни процес и пружа једнаке могућности током васпитања и образовања у cjелодневном и полудневном трајању, те максималан развој њихових потенцијала који подразумијева укључивање дјеце у редовне и развојне васпитне групе¹.

У Републици Српској организују се и *тримјесечни предшколски програми за дјецу која нису ишла у вртић*. Програм се остварује у предшколским установама и неким основним школама, у срединама у којима нема предшколских установа. У циљу збрињавања дјеце за вријеме радних обавеза њихових родитеља, *у предшколским установама се може организовати и продужени боравак за дјецу прва три разреда основне школе*.

Закон о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 81/22) уређује дјелатност основног образовања и васпитања као дио јединственог васпитно-образовног система Републике Српске. Законом се, поред осталог уређује и начин организовања проширеног програма под којим се подразумијевају: продужени боравак, јутарње чување, слободне активности, факултативна настава, школа у природи и припремне активности за дјецу у години прије поласка у први разред. *Продужени боравак је облик организованог рада са ученицима у школи, прије и/или након завршетка наставе*, који помаже родитељима у збрињавању дјеце током цијелог радног дана, што доприноси усклађивању рада и родитељства.

Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 41/18, 35/20, 92/20 и 55/23) уређује дјелатност средњег образовања и васпитања, као дио јединственог система образовања Републике Српске.

У циљу материјалне подршке родитељима у школовању дјеце *Република Српска обезбјеђује средства за набавку уџбеника за све ученике од првог до петог разреда основних школа, за ученике побједнике републичких школских такмичења, за ученике од петог до деветог разреда који су треће и наредно*

¹ Правилник о начину и условима остваривања програма у предшколским установама за дјецу са сметњама у развоју („Службени гласник Републике Српске“, број 5/19)

дијете по реду рођења у породици са троје и више дјеце. Такође, посебно се обезбјеђују *уџбеници за одличне ученике основних школа од петог до девог разреда, из породица са четворо и више дјеце.* Република Српска обезбјеђује и *средства за превоз ученика до школе,* а у случају када на одређеном подручју локалне самоуправе није могуће организовати превоз за ученике родитељима ученика исплаћују се средства.²

Подршка младим и младим брачним паровима у рјешавању стамбеног питања

У складу са Законом о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12) и Омладинском политиком Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 12/23), у циљу пружања подршке у рјешавању стамбених питања младих и младих брачних парова у Републици Српској, реализује се *„Посебан програм субвенционисања каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове“.* Стамбени кредити се одобравају у вриједности од 5.000 КМ до 150.000 КМ, на период од 25 година, а каматне стопе се крећу од 3% до 4,2%, у зависности од нивоа образовања младих брачних парова, као и од броја дјеце у породици. На ове каматне стопе субвенционисано је још 1% камате, а на основу Правилника о субвенционисању каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове („Службени гласник Републике Српске“, број 90/12 и 87/20). Право на конкурсисање за субвенцију имају млади и млади брачни парови до 35 година старости.

Подршка приликом рођења дјетета на регистрованим пољопривредним газдинствима у руралном подручју

Правилником о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села („Службени гласник Републике Српске“, број 7/20), у циљу пружања подршке превазилажењу проблема демографске одрживости у руралним подручјима, прописана су подстицајна средства у висини од 500 КМ по рођеном дјетету. Право на подстицајна средства имају и физичка и

² Правилник о нормативима и стандардима за финансирање основних школа („Службени гласник Републике Српске“, број 68/23)

правна лица са пребивалиштем, односно сједиштем у Републици Српској, који обављају пољопривредну производњу и која су уписана у регистар пољопривредних газдинстава као комерцијална или као некомерцијална газдинства.

Кредитне и пореске олакшице

У Републици Српској Инвестиционо развојна банка у складу са својим стратешким циљевима кроз кредитну линију „Стамбени кредити“ пружа подршку рјешавању стамбеног питања угроженим социјалним групама, као и групама од посебног интереса за Републику Српску. Ови кредити намјењени су за куповину стамбених јединица, изградњу стамбених јединица, реконструкцију стамбених јединица и проширење стамбених јединица, а вриједност кредита може бити од 10.000 КМ до 150.000 КМ, на период до 25 година. По најнижим каматним стопама кредити се одобравају младим брачним паровима (до 30 година – 3,0% каматна стопа), затим бенифицираној групи у којој се између осталих налазе: породице и самохрани родитељи са четворо и више дјеце, корисници који средства користе за рјешавање стамбеног питања на територији неразвијене или изразито неразвијене општине, родитељи или старатељи дјеце и пунољетних лица са сметњама у развоју, у складу са Законом о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“ бр. 37/12, 90/16, 94/19 и 42/20) – каматна стопа 3,6%; Група I: брачни парови, VII степен стручне спреме (обоје) и породице и самохрани родитељи са троје дјеце – каматна стопа 4,0%; Општа група: породице и самохрани родитељи са једно или двоје дјеце- каматна стопа 4,2%.

На основу Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, бр. 60/15, 5/16 – испр., 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/2021 и 56/2022) и Правилника о поступку, начину обрачуна и остваривања права на ослобађање и права на одбитак од пореске основице пореза на доходак („Службени гласник Републике Српске“ бр. 68/18, 6/20 и 17/22) послодавци у Републици Српској ослобођени су плаћања пореза на исплате једнократних помоћи за рођење дјетета и поклона за дјецу запослених.

У складу са Законом о измјенама Закона о порезу на доходак („Службеном гласнику Републике Српске“, број: 49/21) од 2021. године право на умањење

пореске основице по основу издржаваних чланова уже породице повећано је са 900 на 1.800 конвертибилних марака годишње, односно мјесечни износ личног одбитка по основу издржаваних чланова уже породице повећан је са 75 на 150 конвертибилних марака. Пореска основица умањује се и на износ плаћене камате на стамбени кредит.

У складу са Законом о порезу на непокретности („Службени гласник Републике Српске“ број 91/15) порески обвезник пореза на непокретности има право на умањење пореске основице за вриједност до 50м² за обвезника и 10м² за сваког члана његовог домаћинства од процјењене вриједности непокретности која је њихово пребивалиште.

Обавеза Републике Српске је да своје законске прописе усклађује са ратификованим међународним документима. О томе се посебно води рачуна приликом израде законских и подзаконских рјешења, те доношења развојних и стратешких докумената.

Поред напријед наведених закона, неки од многобројних стратешких докумената који имају директан утицај на унапређење стања системске подршке породици су:

- Стратегија за сузбијање насиља у породици Републике Српске 2020 - 2024. године,
- Стратегија примарне здравствене заштите,
- Стратегија развоја предшколског основног и средњег васпитања и образовања Републике Српске за период 2022-2030. године
- Стратегија унапређења социјалне заштите дјеце без родитељског старања,
- Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом (2017–2026. година),
- Стратегија за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској (2019–2029. године),
- Стратегије за унапређење положаја старих лица у Републици Српској (2019–2028. година) и друге.

У свим овим документима наглашава се значај унапређивања подршке породицама и породичним вриједностима, као основа социјалног развоја Републике Српске.

ПОРОДИЦА У ПРОПИСИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Брошура је урађена у оквиру кампање
„За потпуну подршку породици“
и представља један од начина информисања грађана/ки
о правима усмјереним ка подршци породици,
а која су регулисана законима и правним прописима
Републике Српске.

Издавач

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Министарство породице, омладине и спорта
Трг Републике Српске бр. 1
78 000 Бањалука
+387 51 33 83 32
E-mail: info@mpos.vladars.net
www.vladars.net